עין משפט נר מצוה

נג א מ"י פ"ו מה"ל תפלה הלכה ב סמג עשין יט טוש"ע מ"ח סי' רלב סעיף ב ופוש"ע מ"מ סי' ה סעיף ד:

נד ב ש"ע מ"ח סי' רלה סעיף ב:

נה ג ד מ"י שם והלי' ו סמג שם טוש"ע מ"ח סי' רלב סעיף ב:

נוסחא
מניעה מתעסוקה סמוך למנחה.

נוסחא/מבנה
טלביים לברר איזה מנחה קתני - סמוך למנחה

מבנה
ג' דברים בספיר הזוגאאות באמצע אחרי טיגא קצר טסמוך למנחה גדולה קתני

נוסחא/מבנה
◇ "בתחלת..." אחרי טראטר אאנ דאמ בתחילו פרזולות הכל אין מפסיקין רגא מגרדת מאימתי נחשב בתחלתן של כל פרזולה ופרזולה

רבינו חננאל

מתני' לא ישב אדם לשני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל. אתיגן לאוקמה סמוך למנחה גדולה שהוא מו' שעות ומחצה ולמעלה. ובתספורת בן אלעשה שצריך שהות הרבה. ברבי"ס בסנהדרין ס"פ כהן גדול כתוב יכסמו את ראשיהם תנא כמין תספורת לוליאנית יחידתא היא כלומר שתהיה הראש מכוסה בשיער כור ראש זה השיער נוטע בעיקר השיער שלמעלה הימנו תניא א"ר לא לתגם פיאה בן אלעשה את מעותיו אלא כדי להראות את התספורת כהן גדול. ובא רב אחא בן יעקב ודרשה אוקמה למתני' בתספורת דידן וגזירה שמא ישבר הזוג שצריך לתקנו. מאימתי התחלתה משיניח מעשורת של ספרין על ברכיו: ולא יכנס לסרחון להזיע בעלמא. ולכתחילה אמאי לא גזירה שמא יתעלפה. ומאימתי התחלתו משיערה מפרתו. ולא לבורסקי. לעיוני בעלמא. ולכתחילה אמאי לא דילמא חזי בהן פסידא בזביניה ומטריד ולא לאכול בסעודה קטנה, לכתחילה אמאי לא? דילמא אתי לאמשוכי. מאימתי התחלת סעודה רב אבר משיעור ר' חגינא אבר משיתיר חגורה ולא פליגי בני א"י שמתלכלין אזורי חלצים עד שיתירו חגורתם. ובני בבל משישול ידיו. וי"א בני בבל מהלכין אזורי חלצים ועליהו אסרו משיתיר הגורו ובני א"י נטילת ידים: ולא לדין בגמר דין ולכתחלה אמאי לא דילמא מוסיפי מעגתא ופתרי לדין

רב נסים גאון

למעלה מ' מפתים אין עירובו עירוב: מנחה גדולה מו' שעות ומחצה ולמעלה ומנחה קטנה מס' שעות ומחצה ולמעלה ופירושם בפסכת ברכות בפרק תפלת השחר (דף כו): תספורת בן אלעשה מפורשת בסמ' סנהדרין בפרק כהן גדול (דף כב) מאי כסיס יכסמו את ראשיהם תניא כמין תספורת לוליאנית כמאי תספורת לוליאנית אמר רב יהודה אמר שמואל תספורתא יחידאה היכי דמי אמר רבה ראשו של זה בצד עיקרו של זה שאלו את רבי איזהו תספורת של כהן גדול אמר להן צאו וראו תספורת של בן אלעשה תנא ר' אומר לא לתגם פיאה בן אלעשה את מעותיו אלא כדי להראות תספורת של כהן גדול: אמר שירי הכרין בבלאי למאן דאמר תפלת ערבית רשות רבי יהושע הוא דסבר כי תפלת ערבית רשות כמו שאמרו בברכות בפרק תפלת השחר (דף כז) תפלת ערבית רבן גמליאל אומר חובה ר' יהושע אומר רשות:

גליון השש"ס רש"י ד"ה הא לן וכו' כני בבל היו מוגרין וכו'. מלינו כן ביומקל כב עז שלמר על בבל מגורי אזור ובמתניתא: תוס' ד"ה הא לן וכו' וי"ל דקים ליה וכו'. וכעין זה לקמן לב ע"א תד"ה ולמי דלמיי ע"א תד"ה מ"ע דר"י. ובגדה מד ע"ב תד"ה בלעשה יום וביומות ס' ע"ב תד"ה כיון. ובכ"ק כט ע"ב תד"ה כי פליגי. ובכ"ק קח ע"א תד"ה כלבר. ובגדרים כד ע"ב בר"ן ד"ה תיב. ומס כז ע"א בר"ן ד"ה ולר"ה. ובמדרבי פרק בתרא דיבמות במתני' דאין מעידין אלא עד ג' ימים:

מסורת השש"ס

סוכה לח.

[ע"ל לק"ש כ"ה במשנה שבהריש"ן וכן בפרש"י דבכל הבכיסיקת דלקמן יח.]

ברכות כח:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה לימא וכו' לאסור לעשות כלום וא"ת:

פי' יחלוש (ובערוך ערך עלף גרס יתעלף פי' לשון עייפות כמו על לחם יוכה ויתעלף ופי' רש"י חולין ג: ד"ה נתעלף):

נכרות ד: סו:

[דף קפ.]

[נכרות ה: מד. יומא כא: סוכה לו. מח. ביצה ה. יד: תענית ד: קידושין כט: ב"מ קו. ב"ב קמז.]

[ועי' תוספות ברכות מד. ד"ה אינהו ותוס' קידושין כט: סד"ה הא]

מתני' לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל. ולא יכנס אדם למרחץ ולא לבורסקי ולא לאכול ולא לדין ואם התחילו אין מפסיקין. מפסיקין (*לקרות ק"ש) ואין מפסיקין לתפלה: **גמ'** הי סמוך למנחה אילימא למנחה גדולה אמאי לא האיכא שהות ביום טובא? אלא סמוך למנחה קטנה, אם התחילו אין מפסיקין נימא תידוי תיובתא דר' יהושע בן לוי דאמר ר' יהושע בן לוי *כיון שהגיע זמן תפלת המנחה אסור לאדם שיטעום כלום קודם שיתפלל תפלת המנחה? לא לעולם סמוך למנחה גדולה ובתספורת בן אלעשה ולא למרחץ=לכולא מילתא דמרחץ, ולא לבורסקי-לבורסקי גדולה, ולא לאכול= בסעודה גדולה ולא לדין=בתחלת דין בב אמא בר יעקב אמר לעולם בתספורת דידן, לכתחלה אמאי לא ישב? גזירה שמא ישבר הזוג ולא למרחץ=להזיע בעלמא, לכתחלה אמאי לא? גזירה שמא *יתעלפה ולא לבורסקי= לעיוני בעלמא לכתחלה אמאי לא? דילמא חזי פסידא בזביניה ומטריד ולא לאכול=בסעודה קטנה, לכתחלה אמאי לא? דילמא אתי לאמשוכי ולא לדין=בגמר הדין, לכתחלה אמאי לא? דילמא חזי טעמא וסתר דינא. מאימתי התחלת תספורת? אמר רב אבין משיניח מעפורת של ספרין על ברכיו, ומאימתי התחלת מרחץ? אמר רב אבין משיערה מעפרתו הימנו, ומאימתי התחלת בורסקי? משיקשור בין כתיפיו, ומאימתי התחלת אכילה? רב אמר משיטול ידיו רב חגינא אמר משיתיר חגורה ולא פליגי *הא לן והא להו. אמר אביי הני חברין בבלאי למאן דאמר *תפלת ערבית רשות כיון דשרא ליה המיינה לא מטרחינן ליה, ולמ"ד חובה מטרחינן ליה והא תפלת מנחה דלכולי עלמא=חובה היא ותנן אם התחילו אין מפסיקין ואמר רבי חגינא משיתיר חגורו? התם

להזיע תחלת הדין: **מאימתי התחלת תספורת.** דנימא שוב אין מפסיק כדתנן אם התחילו כו': **תספורת.** סודר ונוטח על ברכיו שלא יפול השער על בגדיו: **משיערה מעפרתו הימנו.** סודרו הוא ראשון להפסמת בגדיו: **משיקשור כין כתפיו.** את בתי זרועותיו שקורין ברלייר"ש: **סב לן ותא לפו.** *בני בבל היו חוגרין את עצמן בחוזק וכשהולכין לריכין להתירם ובני ארץ ישראל לא היו מהגין כן בהתרת חגורה קודם נטילת ידים: **למאן דאמר תפלת ערבית רשות.** במסכת ברכות (דף כז:) מפני שהיא כעבד הקטר חלבים ואימורים שאין מעכבין כפרקן: **לא מטרחינן ליה.** להפסיק אלא יגמור ואחר כך יתפלל: **ולמאן דאמר חובה כו'.** בתמיה: לא

מתני' לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה: **עד שיתפלל.** שמא ישכח ולא יתפלל והא אפילו בחול נמי והא דתני הכא משום דדמי להא דתני גבה לא יצא החיים במחטו ע"ש עם חשכה שמא ישכח: **ולא יכנס.** סמוך למנחה: **לא לסרחון כו'.** וטעמא דטלהו משום שמא ימשך עד שיעבור זמן תפלה: **ולא לבורסקי.** אחת מכל אלו: **אין מפסיקין.** אלא יגמור ואח"כ מתפלל ובגמרא (דף י.) מפרש בדאיכא שהות לגמור קודם שיעבור הזמן: **מפסיקין לק"ש.** דאיתא מדאורייתא: **ואין מפסיקין לתפלה.** ובגמרא (דף יח.) פריך הא תנא ליה ריש"ל: **גמ' מנחה גדולה.** התחלת זמן תמיד של בין הערבים מכי מתחיל להעריב דהייט מחצי שבע ולמעלה דהא חצי שש וחצי שבע חמה עומדת ברקיע כל אדם וקודרת כעגלה למטה ואינה טוחה לשוס לד ומחצי ז' ולמעלה טוחה ברקיע למערב ממוך למנחה מהתחלת שבע: **מנחה קטנה.** בע' ומחצה שהיו רגילין שלא לאחרו יותר מכן כדאמרי' בתמיד כשחש, סמוך לה מהחצי': **אם התחילו אין מפסיקין.** בתמיה ויעבור הזמן לימא תהוי תיובתא כו' דקתני הכא יגמרו סעודתם: **בן אלעשה.** חתנו של רבי היה ופזר מעות ללמוד תספורת של כ"ג [ידרי' נא.] שהיה מספר כל ראשו ולא לגמרי אלא מניח כל השערות קצת כדי שיהא ראשו של זה בלא מיקרו של זה והייט כסוס יכסמו [את ראשיהם] (יחזקאל מד) ומימשך טובא: **בורסקי גדולה.** עורות הרבה ונתלה תקונן: **לכולא מילתא דמרחץ.** לחוף ראשו ולהלחלח בחמין ובטון ולהזיע: **שמא ישבר חזוג.** של מספרים ויהא צריך לחזר אחר זוג אחר: **למרחץ.** נמי לא חיימא לכולא מילתא דמרחץ אלא להזיע בעלמא: **יתעלפה.** פשמיע"ל בלע"ז: **לעיוני בעלמא.** שאין זה תחלת עשייתה ואפ"ה לכתחלה לא יכנס לה סמוך למנחה גדולה: **דילמא חזי פסידא בזביניה.** שמא נתקלקל בחוכה העורות: **ומטריד.** ימטר ויהא טרוד בעצרו ולא יתפלל: **ופסרו דינא.** יסתרו מה שפסקו ויחזרו בהן, וחוזר בעלמא: **יתעלף